

Paloturvallisuuden ja turvallisuuskasvatuksen toteutuminen varhaiskasvatuksessa

Kandidaatintutkielma

Laatija:
Marika Runola

11.2.2026
Rauma

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Kasvatustiede

Tekijä: Marika Runola

Otsikko: Paloturvallisuuden ja turvallisuusharjoitusten toteutuminen varhaiskasvatuksessa

Ohjaaja: Yliopistonlehtori Anne Sorariutta

Sivumäärä: 31 sivua, 4 liitettä

Päivämäärä: 11.2.2026

Tutkimuksessa selvitettiin paloturvallisuuden ja turvallisuusharjoitusten toteutumista varhaiskasvatuksessa. Tarkastelun kohteena olivat varhaiskasvatuksen työntekijöiden valmiudet toimia hätätilanteissa, erityisesti tulipaloissa. Lisäksi tutkittiin varhaiskasvatuksen ja palokunnan välistä yhteistyötä sekä Kidisafe-hankkeen tunnettavuutta.

Aiemmat tutkimukset osoittavat, että säännölliset ja osallistavat turvallisuusharjoitukset parantavat lasten toimintavalmiuksia hätätilanteissa. Turvallisuuskasvatuksen on todettu olevan tehokkainta, kun se integroidaan arkeen. Myös yhteistyö palokuntien kanssa tukee turvallisuusosaamisen kehittymistä.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena ja kvalitatiivisena kyselytutkimuksena. Aineisto kerättiin Webropol-kyselyillä varhaiskasvatuksen ja palokunnan työntekijöiltä. Määrällinen aineisto analysoitiin tilastollisesti ja laadullinen aineisto sisällönanalyysillä.

Tutkimukseen osallistui Varsinais-Suomen varhaiskasvatustyöyksiköiden työntekijöitä. Lisäksi mukana oli alueen palokuntien työntekijöitä. Varhaiskasvatuksen kyselyyn vastasi 45 henkilöä ja palokunnan kyselyyn 5 henkilöä.

Suurin osa varhaiskasvatuksen työntekijöistä koki omaavansa riittävät tiedot ja taidot toimia palotilanteessa. Turvallisuusharjoituksia järjestettiin useimmissa yksiköissä, mutta niiden määrä vaihteli. Yhteistyö palokunnan kanssa oli epäsäännöllistä ja Kidisafe-hanke oli heikosti tunnettu.

Varhaiskasvatuksen paloturvallisuusosaaminen on pääosin hyvällä tasolla, mutta käytännöt vaihtelevat yksiköittäin. Turvallisuusharjoituksia ja yhteistyötä palokunnan kanssa tulisi yhdenmukaistaa ja lisätä. Lisäksi Kidisafe-hankkeen tunnettavuutta ja materiaalien käyttöä tulisi aktiivisesti edistää.

Päiväkodeissa tapahtuvat tulipalot voivat aiheuttaa vakavia riskejä lapsille ja työntekijöille.

Varhaiskasvatustyöntekijöiden lasten turvallisuustaidot ovat vasta kehittymässä, joten aikuisten osaaminen on keskeisessä roolissa. Tutkimus tukee ennaltaehkäisevää turvallisuustyötä ja lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Avainsanat: paloturvallisuus, varhaiskasvatus, turvallisuuskasvatus, turvallisuusharjoitukset, palokuntayhteistyö

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Turvallisuuskasvatus	6
2.1	Paloturvallisuuden määritelmä	7
2.2	Turvallisuusharjoitukset	7
2.3	Kidisafe-hanke	8
3	Tutkimuskysymykset	9
4	Menetelmä	10
4.1	Osallistujat	10
4.2	Tutkimuksen toteutus	10
4.3	Aineiston analyysi	12
4.4	Tutkimusetiikka	12
5	Tulokset	14
5.1	Varhaiskasvatuksen taitotaso hätätilanteissa	14
5.2	Tärkeimmät paloturvallisuuteen liittyvät asiat varhaiskasvatuksen työntekijöiden näkökulmasta	15
5.3	Varhaiskasvatuksen ja palokunnan yhteistyö turvallisuuteen liittyen	17
5.3.1	Yhteistyön määrä ja muodot	17
5.3.2	Kehittämisideat	20
5.3.3	Tietoisuus Kidisafe-hankkeesta	23
6	Pohdinta ja johtopäätökset	25
	Lähteet	30
	Liitteet	32

1 Johdanto

Viime aikoina on saanut lukea uutisista päiväkodeissa tapahtuneista tulipaloista (Hirvonen, 2025; Kauppinen ym., 2024; Kossila, 2024). Vuosittain lasten tai eläinten toiminnasta seuraa noin 50 rakennuspaloa ja lasten tulen käsittelystä 50–125 maastopaloa (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023). Paloturvallisuutta ja turvallisuusharjoitusten toteutumista varhaiskasvatuksessa tutkitaan tässä tutkimuksessa näiden uutisten sekä palokuntalaisuustaustan perusteella. Tutkimuksen innoittajana toimi Kidisafe-hanke (2022), jossa kehitetään muun muassa paloturvallisuutta varhaiskasvatukseen niin työntekijöiden kuin lastenkin näkökulmasta. Vuonna 2025 hanke on saanut jatkorahoituksen Kidisafe-toiminnan saamiseksi Suomen kaikille hyvinvointialoille.

Turvallisuus kattaa monta asiaa, ei pelkästään paloturvallisuutta. Lapsen turvallisuuden tunne voidaan jakaa fyysiseen ja henkiseen turvallisuuteen (Hurme & Kyllönen, 2014). Henkinen turvallisuus jaetaan vielä pienempiin osa-alueihin, jotka ovat psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Paloturvallisuus sisältyy lapsen sekä fyysiseen että henkiseen turvallisuuden tunteeseen ja kuuluu siten myös varhaiskasvatuksen turvallisuuskasvatukseen (Opetushallitus, 2023). Opetushallituksen mukaan paloturvallisuutta pystytään kehittämään varhaiskasvatusyksiköissä yhteistyössä palokuntien kanssa. Paikalliset palokunnat voivat tulla esimerkiksi pitämään turvallisuuskävelyitä varhaiskasvatuksen työntekijöille tai seuraamaan poistumisharjoituksen kulkua. Kidisafe-hankkeen (2022) kautta varhaiskasvatuksen työntekijät saavat materiaalia paloturvallisuuden kehittämiseen ja opettamiseen lapsille.

FEMA-tutkimusten (*Federal Emergency Management Agency*) mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten paloturvallisuuskoulutus on tehokasta, kun harjoitukset ovat säännöllisiä, ikätasoisia ja osallistavia (Walker, 2004). Tutkimus osoittaa, että lapset oppivat tunnistamaan vaaratilanteita ja noudattamaan poistumisohejeita paremmin, kun heitä opetetaan toimimaan konkreettisten harjoitusten kautta. Lisäksi työntekijät, jotka saavat koulutusta paloturvallisuudesta, pystyvät ohjaamaan lapsia tilanteissa turvallisemmin ja arvioimaan riskit ennakoivasti. Näiden tulosten perusteella on perusteltua, että varhaiskasvatusyksiköissä kehitetään yhteistyötä palokuntien kanssa ja järjestetään säännöllisiä harjoituksia sekä työntekijöille että lapsille. FEMA:n havainnot tukevat siis ajatusta, että panostaminen paloturvallisuuteen ja turvallisuusharjoitusten toteuttamiseen varhaiskasvatuksessa parantaa

merkittävästi lasten ja työntekijöiden valmiuksia toimia tulipalotilanteissa sekä lisää heidän turvallisuudentunnettaan.

Tässä tutkimuksessa selvitetään varhaiskasvatuksen työntekijöiden paloturvallisuuteen liittyvää taitotasoa, varhaiskasvatuksen ja palokunnan yhteistyötä sekä kehittämisideoita varhaiskasvatuksen turvallisuusharjoitusten järjestämisessä. Lisäksi Varsinais-Suomen varhaiskasvatuksen työntekijöille suunnatun kyselyn avulla halutaan herättää mielenkiintoa Kidisafe-hankkeeseen.

2 Turvallisuuskasvatus

Turvallisuutta määritellään monella eri tavalla, niin fyysiseen kuin henkiseen turvallisuuteen. Varhaiskasvatuksen työntekijöitä ohjaa toiminnassaan turvallisuuden lait ja säädökset (Ympäristöministeriö, n.d.) (Taulukko 1). Näissä laissa ja säädöksissä muun muassa edellytetään pelastussuunnitelman olemassaoloa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (Opetushallitus, 2023) edellyttää turvallisuuskasvatuksen toteuttamista sekä huolen pitämistä niin lasten fyysisestä, sosiaalisesta kuin psyykkisestäkin turvallisuudesta.

Turvallisuuskasvatuksessa tavoitteena on opettaa lasta tunnistamaan vaaranpaikkoja, pyytämään ja antamaan apua sekä arvioimaan riskejä ja tekemään turvallisia valintoja (Opetushallitus, n.d.-b). Opetushallituksen mukaan turvallisuuskasvatus luo pohjan turvallisuusosaamiseen, jossa lasten taidot kehittyvät koko elämän ajan.

Taulukko 1. Turvallisuutta ohjaavat lait ja säädökset varhaiskasvatuksessa

Pelastuslaki 379 / 2011
Varhaiskasvatuslaki 540 / 2018
Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 504 / 2002
Terveysturvallisuuslaki 763 / 1994
Työturvallisuuslaki 738 / 2002
Kuluttajaturvallisuuslaki 920 / 2011
Työterveyshuoltolaki 1383 / 2011
Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminasta

Tutkimusten mukaan lapset oppivat turvallisuudesta monin eri tavoin: arjen tilanteissa, keskustelujen ja leikin kautta sekä suunnitelluissa harjoituksissa (Saltmarsh, 2010). Monissa varhaiskasvatustyöskentelyissä järjestetään vierailuja esimerkiksi palokunnan tai poliisin toimesta, jolloin lapset voivat tutustua kalustoon, kysyä kysymyksiä ja saada käytännön tietoa toiminnasta hätätilanteissa. Näillä vierailuilla on merkittävä kasvatuksellinen ja yhteisöllinen rooli, mutta niiden toteuttamiseen liittyy myös haasteita. On havaittu, että lasten reaktiot voivat vaihdella suuresti. Toiset lapset suhtautuvat innostuneesti ja osallistuvat toimintaan aktiivisesti, kun taas osa lapsista kokee tilanteen pelottavana, erityisesti kohdatessaan viranomaiset varusteineen. Tällöin turvallisuusviestin perillemeno ei ole aina yksiselitteistä. Lisäksi lasten taustat, perheiden kokemukset sekä yhteiskunnalliset keskustelut voivat vaikuttaa siihen, miten turvallisuuskasvatus otetaan vastaan. Varhaiskasvatuksen

turvallisuusharjoituksia ei siksi voida nähdä vain yksittäisinä oppitunteina, vaan ne kytkeytyvät laajemmin kulttuurisiin, sosiaalisiin ja yhteiskunnallisiin rakenteisiin. Jotta paloturvallisuus ja muut turvallisuustaidot välittyisivät tehokkaasti, on tärkeää huomioida lasten moninaisuus ja reaktiot sekä tukea luottamuksen rakentumista lapsilähtöisellä tavalla (Opetushallitus, n.d.-b).

2.1 Paloturvallisuuden määritelmä

Paloturvallisuuden määritelmä ei ole yksiselitteinen. Paloturvallisuuteen liittyy ensinnäkin rakentamisvaiheessa ympäristöministeriön asetuksen mukaisesti rakentaminen (Ympäristöministeriö, 2017). Ympäristöministeriön asetuksen mukaan paloturvallisuuteen vaikuttaa rakennuksen koko, kuinka monta kerrosta on, tilan käyttötarkoitus ja palokuorma. Säädöksessä kerrotaan rakentamisvaiheessa palo-osastoinnista, palo-ovista, hätäpoistumisteistä, paloluokituksesta ja tarvittavista hälyttimistä ja alkusammutuskalustosta. Varhaiskasvatuksen paloturvallisuus määräytyy edellisiin asioihin liittyvien lakien ja säästöjen pohjalta. Jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä tulee olla turvallisuussuunnitelma, joka sisältyy turvallisuuskansioon ja sitä päivitetään säännöllisesti (Opetushallitus, n.d.-a; Opetushallitus, n.d.-c).

2.2 Turvallisuusharjoitukset

Turvallisuusharjoitus voi olla monenlaista toimintaa. Opetushallitus (n.d.-c) määrittelee varhaiskasvatuksen turvallisuusharjoitukset ensiapuun, alkusammutukseen, turvainfoon, turvakävelyyn, poistumisharjoitukseen ja suojautumisharjoitukseen. Varhaiskasvatuksen yksikössä pitää olla ensiapukoulutuksen käyneitä ja alkusammutustaidon omaavia henkilöitä sekä tarvikkeet hätäensiavun antamiseen. Alkusammutusta annetaan joko sammutuspeitteellä, käsisammuttimella tai pikapalopostilla. Näiden oikeanlainen käyttö voi säästää varhaiskasvatuksen yksikön isommalta tulipalolta. Turvainfo löytyy yleensä varhaiskasvatuksen perehdytyskansioista tai turvallisuuskansioista. Turvainfosta löytyy tiedot yksikön osoitteesta, kokoontumispaikoista, pelastusteistä sekä toimintaohjeet erilaisista tilanteista. Turvakävelyt on tarkoitettu oppilaitosten tai suurien työpaikkojen henkilökunnille, ja niissä käydään turvallisuuskansion asiat läpi. Varhaiskasvatuksen yksiköissä järjestetään myös poistumisharjoituksia. Harjoituksia voi tehdä erilaisissa vaiheissa. Ensimmäisellä

kerralla käydään poistumisharjoitus läpi suullisesti. Toisella kerralla harjoitellaan rauhallisesti käytäntöä. Kolmannella kerralla ja sen jälkeen harjoitus tulee osallistujille yllättäen. Samaa harjoittelukaavaa voi käyttää lasten kanssa, kunhan lopuksi käydään tilanne läpi niin, ettei kenellekään jää pelottavaa oloa poistumisharjoituksesta. Suojautumisharjoitus sisältää siirtymisen sisätiloihin uhka- ja vaaratilanteessa äänimerkin kuullessa.

2.3 Kidisafe-hanke

Kidisafe-hankkeella (2022) pyritään tehostamaan varhaiskasvatuksen turvallisuuskasvatusta. Hankkeen nettisivuilta löytyy materiaaleja erilaisiin opetus- ja muihin tilanteisiin turvallisuuteen liittyen. Materiaalien avulla voi valmistautua varhaiskasvatusikäisten lasten kanssa muun muassa palokunnan vierailuun, tarkistaa varhaiskasvatusyksikön turvallisuusasiat, lukea turvallisuuteen liittyviä kirjoja, tulostaa tehtäväkirjan ja katsoa videoita turvallisuuteen liittyvistä asioista. Nämä materiaalit ovat saatavilla ilmaiseksi hankkeen nettisivuilla. Kidisafe-hanke on toteutettu yhteistyössä Turun yliopiston Rauman pikkunorssin sekä Satakunnan ja Helsingin pelastuslaitosten kanssa. Hanketta rahoittaa muun muassa palosuojelurahasto. Rautiaisen (2022) tutkielmassa tuotettiin turvallisuusviestintämateriaalia Pikkunorssin päiväkotiin Kidisafe-hankkeen yhtenä osana ja sen jälkeen sitä on kehitetty pelastuslaitosten ja palosuojelurahaston kautta. Osa hankkeen tulostettavasta materiaalista ovat Rautiaisen suunnittelema.

3 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksessa selvitetään varhaiskasvatuksen työntekijöiden taitotasoa toimia hätätilanteissa, varsinkin tulipalotilanteissa ja heidän mielestensä tärkeimpiä asioita liittyen palokurvallisuuteen. Lisäksi selvitetään paloturvallisuuden ja turvallisuusharjoitusten toteutumista varhaiskasvatuksessa: varhaiskasvatuksen ja palokunnan yhteistyön muotoja sekä kehittämisideoita varhaiskasvatuksen turvallisuusharjoitusten järjestämiseksi. Tutkimuksen kautta halutaan herättää Varsinais-Suomen varhaiskasvatuksen kentällä mielenkiintoa Kidisafe-hankkeeseen.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Millainen taitotaso varhaiskasvatuksessa on liittyen hätätilanteisiin, varsinkin tulipalotilanteissa?
2. Mitä asioita varhaiskasvatuksen työntekijät pitävät tärkeinä paloturvallisuuteen liittyen?
3. Millaista yhteistyötä varhaiskasvatus ja palokunta tekevät turvallisuuteen liittyen?
  - 2a. Millaisia yhteistyön muotoja heidän välillensä on ja kuinka paljon?
  - 2b. Miten varhaiskasvatuksen ja palokunnan työntekijät haluavat kehittää yhteistyötä?
  - 2c. Mitä varhaiskasvatuksen ja palokunnan työntekijät tietävät Kidisafe-hankkeesta?

4 Menetelmä

Tutkimus toteutetaan empiirisenä kvantitatiivisena ja kvalitatiivisena tutkimuksena. Kvantitatiivinen lähestymistapa mahdollistaa ilmiön mittaamisen numeerisesti ja sen analysoinnin tilastollisin menetelmin (Kananen, 2011). Tutkimuksen tavoitteena on kerätä systemaattisesti määrällistä tietoa paloturvallisuuden ja turvallisuusharjoitusten toteutumisesta varhaiskasvatuksessa. Kvalitatiivinen lähestymistapa puolestaan antaa tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä syvällisempää tietoa (Kananen, 2011; Tuomi & Sarajärvi, 2018). Sen avulla voidaan tarkastella ilmiötä kokonaisvaltaisesti ja ymmärtää siihen liittyviä merkityksiä tutkittavien omista näkökulmista (Kananen, 2011). Lisäksi kvalitatiivinen tutkimus korostaa aineiston tulkinnallista luonnetta, jossa tutkijan rooli ja analyysiprosessi ovat keskeisessä asemassa (Tuomi & Sarajärvi, 2018).

4.1 Osallistujat

Osallistujat ovat Varsinais-Suomen eri kuntien varhaiskasvatustyöyksiköiden työntekijöitä sekä Varsinais-Suomen palokuntien työntekijöitä. Sähköpostia laitetaan Varsinais-Suomen kuntien varhaiskasvatuksen johtajille, joka välittää kyselyn henkilökunnalleen. Vastaavasti sähköpostia laitetaan Varsinais-Suomen pelastusalan liiton yhteyshenkilölle, joka välittää kyselyn palokuntiin.

4.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuslupaa haetaan Varsinais-Suomen kuntien varhaiskasvatuksen johtajilta ja Varsinais-Suomen pelastusalan liitolta. Tutkimus toteutetaan luvan antaneissa yksiköissä, ja kyselyyn vastaaminen on yksiköiden työntekijöille vapaaehtoista. Osallistujille lähetettävässä sähköpostissa kerrotaan tutkimuksen tarkoitus, aineiston käyttö sekä heidän oikeutensa keskeyttää osallistumisensa milloin tahansa. Nämä asiat on kuvattu tarkemmin tutkittavan tiedotteessa ja suostumuslomakkeessa (Liite 1). Kirjattuaan suostumuslomakkeeseen suostumuksensa työntekijä voi avata kyselylomakkeen webropol-linkin, jonka hän on saanut omalta varhaiskasvatuksen tai palokunnan yhteyshenkilöltään. Kaikki kerätty tieto käsitellään anonymisti, ja tutkimuksessa noudatetaan tutkimuseettisiä periaatteita, kuten osallistujien informointia ja yksityisyyden suojausta.

Aineiston hankkimiseksi tehdään kaksi erilaista webropol-kyselyä: kysely varhaiskasvatuksen työntekijöille (Liite 2) ja kysely palokunnan työntekijöille (Liite 3). Varhaiskasvatuksen työntekijöille esitettävät kysymykset 1–4 ja 6–7 vastaavat ensimmäiseen tutkimuskysymykseen (Millainen taitotaso varhaiskasvatuksessa on liittyen hätätilanteisiin, varsinkin tulipalotilanteissa): 1. Oletko saanut koulutusta, joka liittyy paloturvallisuuteen tai turvallisuusharjoituksiin? 2. Tiedätkö, missä lähin käsisammutin sijaitsee yksikössäsi? 3. Kuinka usein yksikössäsi järjestetään turvallisuusharjoituksia lasten kanssa? 4. Miten arvioisit yksikkönne valmiutta toimia tulipalotilanteessa? 6. Koetko, että sinulla on riittävät tiedot ja taidot toimia palotilanteessa lasten kanssa? 7. Mitkä tekijät koet tärkeimmiksi lasten paloturvallisuuden kannalta arjessa? Kysymys 5 vastaa toiseen tutkimuskysymykseen (Mitä asioita varhaiskasvatuksen työntekijät pitävät tärkeinä paloturvallisuuteen liittyen): 5. Millaisia turvallisuuteen liittyviä toimintamalleja olette käyneet läpi lasten kanssa? Kysymykset 8–11 vastaavat kolmanteen tutkimuskysymykseen (Millaista yhteistyötä varhaiskasvatus ja palokunta tekevät turvallisuuteen liittyen: a. Millaisia yhteistyön muotoja heidän välillensä on ja kuinka paljon; b. Miten varhaiskasvatuksen ja palokunnan työntekijät haluavat kehittää yhteistyötä; c. Mitä varhaiskasvatuksen ja palokunnan työntekijät tietävät Kidisafe-hankkeesta): 8. Miten haluaisit kehittää turvallisuuskasvatusta yksikössäsi? 9. Millaista yhteistyötä olet tehnyt palokunnan kanssa liittyen varhaiskasvatuksen turvallisuuteen? 10. Miten haluaisit kehittää yhteistyötä paikallisen palokunnan kanssa turvallisuuskasvatuksessa? 11. Mitä tiedät Kidisafe-hankkeesta?

Palokunnan työntekijöille osoitetut kysymykset 1–6 vastaavat kolmanteen tutkimuskysymykseen (Millaista yhteistyötä varhaiskasvatus ja palokunta tekevät turvallisuuteen liittyen: a. Millaisia yhteistyön muotoja heidän välillensä on ja kuinka paljon; b. Miten varhaiskasvatuksen ja palokunnan työntekijät haluavat kehittää yhteistyötä; c. Mitä varhaiskasvatuksen ja palokunnan työntekijät tietävät Kidisafe-hankkeesta): 1. Oletko osallistunut paloturvallisuusopastukseen varhaiskasvatuksen yksikössäsi? 2. Miten usein palokuntanne tekee turvallisuuskäyntejä varhaiskasvatukseen? 3. Millaista yhteistyötä olet tehnyt varhaiskasvatuksen kanssa liittyen varhaiskasvatuksen turvallisuuteen? 4. Millaisia kokemuksia sinulla on yhteistyöstä varhaiskasvatushenkilöstön kanssa paloturvallisuuteen liittyen? 5. Miten yhteistyötä varhaiskasvatusyksiköiden kanssa voisi kehittää edelleen? 6. Mitä tiedät Kidisafe-hankkeesta?

4.3 Aineiston analyysi

Kyselyihin saadut vastaukset tarkistetaan huolellisesti puuttuvien tietojen ja epäloogisuuksien varalta ennen analyysin aloittamista. Suljetut monivalinta- ja Likert-asteikkokysymykset analysoidaan webropol-kyselyn raportin avulla. Analyysissä keskitytään ensin vastausten jakaumien tarkasteluun, jotta saadaan yleiskuva siitä, miten varhaiskasvatuksen ja palokuntien työntekijät arvioivat koulutuksen saantia, turvallisuusharjoitusten toteutumista ja valmiutta toimia tulipalotilanteessa. Raportista tarkastellaan keskiarvoja ja prosenttiosuuksia, mikä auttaa hahmottamaan, kuinka usein tiettyjä toimintamalleja toteutetaan ja kuinka suuri osa työntekijöistä kokee omaavansa riittävät tiedot ja taidot.

Vastaukset avoimiin kysymyksiin analysoidaan aineistopohjaisen sisällönanalyysin keinoin (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Vastaukset luokitellaan toistuvien teemojen mukaan ja muistiinpanoja tehdään merkittävistä havainnoista, esimerkiksi siitä, millaisia yhteistyökäytänteitä varhaiskasvatuksen ja palokunnan välillä esiintyy ja millaisia kehittämistarpeita he itse tunnistavat. Tämä mahdollistaa kokonais kuvan saamisen siitä, miten paloturvallisuutta voidaan kehittää käytännössä varhaiskasvatuksessa.

4.4 Tutkimusetiikka

Tutkimuksessa noudatetaan tutkimuseettisiä periaatteita systemaattisesti (Kohonen ym., 2019). Osallistujien informointi on keskeistä, ja heille annetaan riittävästi tietoa tutkimuksen kulusta, tavoitteista ja mahdollisista riskeistä. Lisäksi varmistetaan, että aineiston käsittely, tallentaminen ja säilytys tapahtuvat turvallisesti ja luottamuksellisesti. Tutkimuksessa huomioidaan myös tietosuoja-asetus (GDPR), ja henkilötietoja ei kerätä tai käsitellä tarpeettomasti. Tietosuojailmoituksessa (Liite 4) kerrotaan henkilötietojen rekisteristä ja miten sitä säilytetään. Tutkimuksen suunnittelussa huolehditaan osallistujien anonymiteetistä ja minimoidaan mahdolliset haitat ja epämukavuudet osallistujille, joita voisivat olla muun muassa osallistujan työskentelypaikkakunnan tai -yksikön nimeäminen. Kun työnimikettä, työskentelypaikkakuntaa ja muita osallistujien tunnistamiseen liittyviä kysymyksiä ei kysytä, vastaajan on mahdollisesti helpompi vastata totuudenmukaisesti kysymyksiin. Tutkimus edistää tiedon tuottamista vastuullisesti ja rehellisesti, ja kaikki tulokset raportoidaan objektiivisesti ilman manipulointia. Näin tutkimus toteutetaan eettisesti kestäväällä tavalla ja

kunnioittaen osallistujien oikeuksia ja yksityisyyttä. Lisäksi tutkimus edistää kestävästä kehityksestä lisäämällä tutkimukseen osallistuvien työntekijöiden tietoa Kidisafe-hankkeesta.

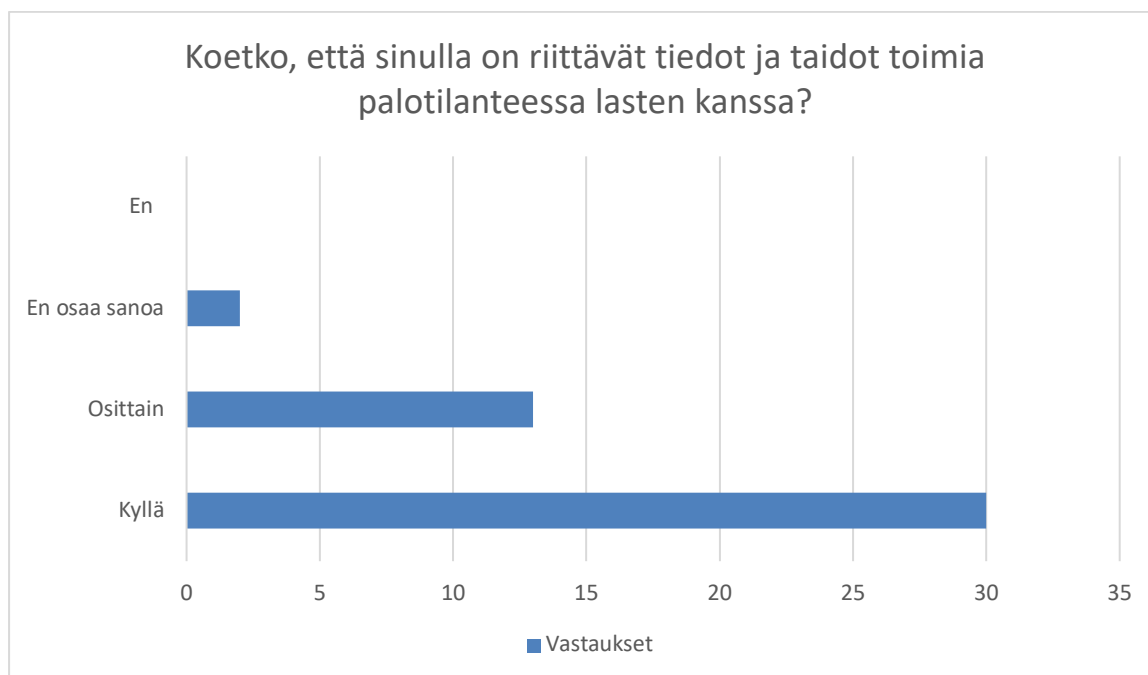
5 Tulokset

Tulokset esitellään vastaamalla ensin ensimmäiseen tutkimuskysymykseen, joka kuvailee varhaiskasvatuksen työntekijöiden taitotasosta hätätilanteissa. Toisena vastataan kysymykseen siitä, mitä asioita varhaiskasvatuksen työntekijät pitävät tärkeinä paloturvallisuuteen liittyen. Kolmanneksi vastataan varhaiskasvatuksen ja palokunnan yhteistyöhön, kehittämiseen ja Kidisafe-hankkeeseen liittyviin tutkimuskysymyksiin.

5.1 Varhaiskasvatuksen taitotaso hätätilanteissa

Varhaiskasvatuksen työntekijöille paloturvallisuuteen liittyvä kysely lähetettiin kuuteen Varsinais-Suomen kuntaan, joista jokaisesta saatiin tutkimuslupa. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 45. Vastaajista 44 oli saanut koulutusta paloturvallisuuteen tai turvallisuusharjoituksiin. Käsisammuttimen sijainnin tiesi 43 vastaajaa. Turvallisuusharjoituksia lasten kanssa järjestetään vähintään kaksi kertaa vuodessa 17 vastaajan yksiköissä ja kerran vuodessa 22 vastaajan yksiköissä. Kahden vastaajan yksikössä järjestetään turvallisuusharjoitus lasten kanssa harvemmin kuin kerran vuodessa. Kolme vastaajaa ei tiennyt, järjestetäänkö varhaiskasvatusyksikössä turvallisuusharjoituksia ja yhden vastaajan yksikössä tällaisia harjoituksia ei järjestetä koskaan. Yksiköiden valmius tulipalotilanteessa sai keskiarvokseen 4,1 asteikolla erittäin huono (1) – erittäin hyvä (5). Erittäin hyvä valmius oli 9 vastaajan yksikössä ja hyvä valmius 32 vastaajan yksikössä. Vastaajista kolme ei tiennyt yksikkönsä valmiutta tulipalotilanteessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä oli omasta mielestään kahta vastaajaa lukuun ottamatta vähintään osittain riittävät tiedot ja taidot toimia palotilanteessa ja suurin osa piti taitojaan riittävinä (Taulukko 2).

Taulukko 2. Vastaajien kokemus tiedoistaan ja taidoistaan palotilanteessa

Kysymykseen millaisia turvallisuuteen liittyviä toimintamalleja lasten kanssa on käyty, saatiin 94 vastausta, koska vastaaja sai valita useamman vastausvaihtoehdon. Vastausvaihtoehtoja oli turvallisuuskasvatus, turvallisuusharjoitukset, vierailut palokunnissa, paloaiheiset leikit / opetustuokiot, en ole varma sekä jokin muu, avoin vastausvaihtoehto.

Turvallisuuskasvatuksen valitsi 21 vastaajista, turvallisuusharjoitukset valitsivat 39 vastaajista, vierailut palokunnassa valitsi 16 vastaajista ja paloaiheiset leikit / opetustuokiot valitsi 13 vastaajista. Avoimen kohdan, jokin muu, valitsi 5 vastaajaa. Vastaukset sisälsivät: 112-viikon järjestäminen, palokunnan vierailu päiväkodissa sekä keskustelu vaaranpaikoista, turvallisuuskävely ja poistumisteiden etsintä.

5.2 Tärkeimmät paloturvallisuuteen liittyvät asiat varhaiskasvatuksen työntekijöiden näkökulmasta

Vastaajista 37 kertoi, mitä asioita pitivät tärkeimpinä lasten paloturvallisuuden kannalta varhaiskasvatuksen arjessa. Vastauksissa korostui laaja yhteisymmärrys siitä, että lasten paloturvallisuus rakentuu arjen käytäntöjen, henkilöstön osaamisen sekä lasten osallisuuden varaan. Vastaukset olivat sisällöllisesti yhteneväisiä, mutta painotukset vaihtelivat vastaajien kokemusten mukaan. Keskeisimpänä teemana ja paloturvallisuustekijänä nähtiin työntekijöiden osaaminen ja valmius toimia palotilanteessa. Useat vastaajat toivat esiin

säännöllisen koulutuksen, perehdytyksen ja harjoittelun merkityksen, jotta toimintamallit ovat kaikille selkeitä ja toiminta hätätilanteessa rauhallista ja johdonmukaista. Erityisesti korostettiin sitä, että jokainen työntekijä tietää oman roolinsa, lasten lukumäärän ja sijainnin sekä koko yksikön yhteiset toimintatavat.

Paloharjoitusten tekeminen. Työntekijöillä tulee olla selkeää, miten palotilanteessa toimitaan. Meillä on määrätty myös laitoshuolto ja keittäjät tiettyihin ryhmiin auttamaan mahdollisen palon sattuessa.

Hyvät rakenteet ja palo-ovet rakennuksissa. Se että on harjoiteltu tilanteita ja että kaikki periaatteessa tietävät mitä pitää tehdä palon sattuessa - ei polteta eläviä kynttilöitä!

Toinen vahvasti esiin noussut paloturvallisuuteen liittyvä teema oli poistumisharjoitusten säännöllinen toteuttaminen. Harjoituksia pidettiin tärkeinä sekä työntekijöiden että lasten näkökulmasta, ja niiden nähtiin lisäävän turvallisuuden tunnetta sekä vähentävän paniikin riskiä tositilanteessa. Useat vastaajat mainitsivat harjoitusten yhteydessä käytävät keskustelut, joissa lapsille selitetään, miksi harjoitellaan ja miten palohälytyksen soidessa toimitaan.

Riittävä harjoittelu lasten ja henkilökunnan kanssa väh. kerran kuukaudessa.

Turvallisuuskävely henkilökunnalle vuosittain.

Tietää miten toimia, rauhallisuus

Lasten paloturvallisuustaitojen kehittämistä pidettiin tärkeänä osana arkea. Vastauksissa kuvattiin, kuinka paloturvallisuutta käsitellään leikin, kirjojen, keskustelujen ja arkisten tilanteiden avulla ikätasoisesti. Tavoitteena on, että lapset tunnistavat vaaratilanteita, ymmärtävät palohälytyksen merkityksen ja osaavat toimia rauhallisesti aikuisen ohjeita noudattaen. Paloturvallisuus haluttiin tuoda esiin arkisena ja luonnollisena osana toimintaa, ei pelottavana aiheena. Lisäksi vastauksissa korostuivat fyysisen ympäristön turvallisuustekijät. Näihin kuuluivat toimivat palovaroittimet ja hälytysjärjestelmät, vapaat ja selkeästi merkityt poistumistiet, paloturvalliset materiaalivalinnat sekä ehjät ja oikein käytetyt sähkölaitteet.

Avotulen, kuten kynttilöiden, välttäminen sekä tulentekovälineiden pitäminen lasten ulottumattomissa nähtiin tärkeinä ennaltaehkäisevinä toimina.

Lasten kanssa muun muassa paloaiheisten leikkien leikkiminen ja kirjojen lukeminen.

Meillä on päiväkodilla iso paloleikki kokonaisuus ja isommat lapset tietävä, miten leikissä pelastajat toimivat.

Säännölliset harjoitukset esim. rakennuksesta poistumiseen. Lasten kanssa pitää keskustella tilanteet läpi ja lukea esim. kirjallisuutta aiheeseen liittyen, jotta lapset ymmärtävät myös miten pitää toimia.

Yhteenvetona tulokset osoittavat, että lasten paloturvallisuus arjessa perustuu kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan, jossa yhdistyvät työntekijän ammattitaito, säännöllinen harjoittelu, lasten osallistaminen sekä turvallinen toimintaympäristö. Paloturvallisuus nähdään koko yhteisön yhteisenä vastuuna, jota rakennetaan ennakoivasti ja osana jokapäiväistä varhaiskasvatuksen toimintaa.

5.3 Varhaiskasvatuksen ja palokunnan yhteistyö turvallisuuteen liittyen

Tässä alaluvussa vastataan kolmanteen tutkimuskysymykseen varhaiskasvatuksen ja palokunnan välisestä yhteistyöstä: yhteistyön määrä ja muodot, kehittämisideat ja tietoisuus Kidisafe-hankkeesta.

5.3.1 Yhteistyön määrä ja muodot

Varhaiskasvatuksen työntekijöiden vastaukset (38) osoittavat, että yhteistyö varhaiskasvatuksen ja palokunnan välillä on yksiköittäin vaihtelevaa ja osin satunnaista. Osa vastaajista kuvasi yhteistyön olevan säännöllistä ja monipuolista, kun taas osa kertoi, ettei yhteistyötä ole tehty lainkaan tai se on rajoittunut yksittäisiin koulutuksiin. Yleisimpänä yhteistyömuotona mainittiin työntekijöille järjestetyt alkusammutuskoulutukset sekä ensiapukoulutukset. Näitä kuvattiin toteutettavan joissakin yksiköissä vuosittain, vaikka kaikki vastaajat eivät olleet varmoja siitä, oliko koulutusten järjestäjänä palokunta vai muu

taho. Lisäksi useat vastaajat mainitsivat osallistuneensa poistumisharjoituksiin tai turvallisuuskävelyihin, joissa palokunnan työntekijät olivat mukana.

Henkilökunnalle järjestetään alkusammutuskoulutuksia. Muuten emme ole tehneet yhteistyötä palokunnan kanssa.

Poistumisharjoitukset, alkusammutus koulutus, tiedottamista palohenkilön toimesta.

Kalustoon tutustumista ja keskustelua palohenkilöstön kanssa.

Lasten näkökulmasta keskeisimpinä yhteistyömuotoina nousivat esiin vierailut paloasemalla sekä paloauton vierailut päiväkodin pihalla. Näissä tilanteissa lapset ovat saaneet tutustua pelastuskalustoon, keskustella sopimuspelastajien kanssa ja esittää kysymyksiä. Vastaajat kuvasivat vierailujen herättävän lasten kiinnostusta ja tarjoavan luontevan pohjan turvallisuusaiheisille keskusteluille. Joissakin yksiköissä yhteistyö on toteutunut teemapäivien, kuten 112-päivän, yhteydessä.

Ryhmät ovat päässeet vierailulle paloasemalle ja paloauto on käynyt päiväkodilla. Lapset ovat saaneet tutustua kalustoon ja kysyä kysymyksiä halutessaan.

Joskus paloauto vierailut päiväkotimme pihalla. Palomiehet ovat kertoneet lapsille auton toiminnasta ja lapset ovat saaneet tutustua kalustoon ja istua auton kyydissä.

Varhaiskasvatuksen ja palokunnan yhteistyötä kuvattiin hyvin tiiviiksi. Esimerkiksi päiväkodin läheinen sijainti paloaseman vieressä tai varhaiskasvatuksen henkilöstöön kuuluvat vapaaehtoisen palokunnan jäsenet mahdollistivat säännölliset vierailut, tiedottamisen ja turvallisuuskasvatuksen luontevan yhdistämisen arkeen. Osa vastaajista toi esiin yhteistyön esteitä ja rajoitteita. Esimerkiksi retkien järjestämistä paloasemalle pidettiin haastavina lasten levottomuuden, ryhmän koon tai liikenneturvallisuuteen liittyvien huolien vuoksi. Lisäksi muutamat vastaajat kertoivat, etteivät yritykset kutsua palokuntaa päiväkodille ole aina johtaneet yhteistyöhön. Useat vastaajat myös ilmoittivat, ettei heidän yksikössään ole ollut minkäänlaista yhteistyötä palokunnan kanssa.

Olemme siitä onnekaassa tilanteessa, että päiväkodin vieressä sijaitsee paloasema. Käymme säännöllisesti vierailulla paloasemalla. Näemme myös usein, kun paloautot lähtevät hälytys päällä paloasemalta ja siitä syntyy hyviä keskusteluja lasten kanssa.

Palokunnan vastausten (5) mukaan kaksi työntekijää oli osallistunut paloturvallisuusopastukseen varhaiskasvatuksen yksikössä, kun taas kolme ei ollut osallistunut. Kahden vastaajan vastauksissa palokunta oli tehnyt turvallisuuskäyntejä varhaiskasvatukseen useita kertoja vuodessa, kahden vastaajan vastauksissa kerran vuodessa ja yhden vastaajan vastauksessa harvemmin. Kysymykseen, millaista yhteistyötä vastaajan palokunta on tehnyt varhaiskasvatuksen kanssa, vastasi kolme. Yksi vastaajista oli käynyt varhaiskasvatuksen yksiköissä toteuttamassa poistumisharjoituksen ja esittelemässä kalustoa. Toisaalta yksi vastaajista oli käynyt varhaiskasvatuksen yksikössä toteuttamassa turvallisuuskoulutuksen sekä varhaiskasvatuksen ryhmät olivat käyneet vastaajan paloasemalla. Yksi vastaajista ei tiennyt varhaiskasvatuksen ja palokunnan välillä olevan yhteistyötä.

Käymme päiväkodeissa tai päiväkotiryhmät käyvät paloasemalla turvallisuuskoulutuksessa.

En tiedä olevan yhteistyötä.

Kaksi palokunnan työntekijää vastasi kysymykseen millaisia kokemuksia yhteistyöstä varhaiskasvatuksen kanssa on liittynyt paloturvallisuuteen. Vastaajien mukaan kokemukset olivat hyviä. Varhaiskasvatuksen työntekijät ovat olleet tyytyväisiä saamaansa koulutukseen, jossa on puhuttu niin kodin, vapaa-ajan kuin työpaikan paloturvallisuudesta ja mahdollisesta hätäilmoituksesta. Kolmannella vastaajalla ei ollut kokemuksia yhteistyöstä.

Hyvät kokemukset.

Henkilöstö ollut tyytyväinen saamaansa koulutukseen. Puhuttu niin kodin, vapaa-ajan ja työpaikan paloturvallisuudesta ja mahdollisesta hätäilmoituksesta. Sanat jääneet heille mieleen ”tiedä missä olet”

Yhteenvedona voidaan todeta, että palokuntayhteistyö varhaiskasvatuksessa toteutuu pääasiassa vierailujen, teemapäivien ja henkilöstökoulutusten muodossa, mutta sen säännöllisyys ja saavutettavuus vaihtelevat merkittävästi yksiköiden välillä. Tulokset viittaavat siihen, että on tarve kehittää yhtenäisempiä ja helpommin toteutettavia toimintamalleja, jotka tukisivat varhaiskasvatuksen turvallisuuskasvatusta tasapuolisesti eri yksiköissä.

5.3.2 Kehittämisasiat

Oman varhaiskasvatussyksikön turvallisuuskasvatuksen kehittämiseen liittyvissä vastauksissa (32) nousi esiin konkreettisia kehittämisehdotuksia ja arvioita siitä, että turvallisuuskasvatus on jo osassa yksiköitä hyvällä tasolla. Kehittämistarpeet painottuivat erityisesti toiminnan säännöllisyyteen, arkielämäisyyteen ja lasten osallisuuden vahvistamiseen. Useat vastaajat toivat esiin tarpeen lisätä turvallisuusharjoitusten määrää ja monipuolisuutta. Erityisesti rakennuksesta poistumista koskevien harjoitusten toivottiin olevan nykyistä useammin toistuvia, jotta lapset oppisivat toimintatavat paremmin ja mahdollinen paniikki todellisessa tilanteessa vähenisi. Harjoittelua ehdotettiin laajennettavaksi erilaisiin skenaarioihin, kuten tulipalon sijaintiin eri tiloissa tai tilanteisiin, joissa uhka on rakennuksen ulkopuolella.

Rakennuksesta poistumista pitäisi harjoitella useammin kuin kerran vuodessa, jotta myös lapset tietävät miten toimia ja voitaisiin vähän vähentää lasten paniikkia.

Hälytysjärjestelmä tulee toimia, tarkastukset tulee tehdä riittävän usein. Asiasta voisi myös järjestää enemmän kohdistettua koulutusta, myös muilta osin kuin paloturvallisuuden osalta. Esim. poistumisharjoitukset ulkoa sisälle, uhkaavat tilanteet ulkopuolisen toimesta jne.

Toinen keskeinen kehittämisteema oli turvallisuuskasvatuksen juurruttaminen osaksi jokapäiväistä arkea. Vastaajat korostivat, että turvallisuudesta tulisi puhua säännöllisesti ja luonnollisesti osana varhaiskasvatuksen toimintaa, esimerkiksi leikkien, tarinoiden, kirjojen ja kuvamateriaalien avulla. Turvallisuuskasvatuksen nähtiin laajenevan paloturvallisuuden lisäksi myös muihin turvallisuuden osa-alueisiin, kuten digitaaliseen turvallisuuteen ja uhkatilanteisiin. Yhteistyö ulkopuolisten toimijoiden kanssa nousi vastauksissa vahvasti esiin. Erityisesti yhteistyö pelastuslaitoksen ja vapaaehtoisen palokunnan kanssa koettiin

motivoivaksi ja lapsille innostavaksi tavaksi käsitellä turvallisuusasioita. Vierailut paloasemalla, teemapäivät sekä mahdollisuus tutustua sammutusvälineisiin tai paloautoon nähtiin keinoina lisätä lasten ymmärrystä ja kiinnostusta turvallisuuteen.

Toivoisin sen olevan enemmän jokapäiväistä ja arjessa mukana. Useammin vierailuja paloasemalla tai paloautossa. Tiimeihin vastuuhenkilö, joka huolehtisi turvallisuuskasvatuksesta.

Lukea enemmän paloaiheisia kirjoja ja katsella palokunnan toimista videoita.

Organisatorisella tasolla vastaajat ehdottivat selkeämpiä rakenteita turvallisuuskasvatuksen tueksi. Esille nousivat esimerkiksi turvallisuusvastaavien nimeäminen tiimeihin, turvallisuustiimien toiminta, turvallisuuden vuosikello sekä kohdennetun koulutuksen lisääminen työntekijöille. Näiden koettiin tukevan toiminnan suunnitelmallisuutta ja jatkuvuutta. Osa vastaajista koki, ettei heidän yksikössään ole tällä hetkellä merkittävää tarvetta turvallisuuskasvatuksen kehittämiseksi, ja kuvasi toiminnan olevan jo hyvällä tasolla. Näissä vastauksissa korostuivat toimivat käytännöt, säännöllinen harjoittelu ja selkeä vastuunjako.

Turvallisuuskasvatus voisi olla vielä säännöllisempää. Esim turvallisuuden vuosikello voisi olla hyvä olla olemassa.

Yhteenvedon voidaan todeta, että oman varhaiskasvatussyksikön turvallisuuskasvatuksen kehittämisessä korostuvat säännöllinen ja monipuolinen harjoittelu, arkilähtöinen ja lapsilähtöinen toteutus sekä selkeät rakenteet ja vastuut työntekijöiden kesken. Turvallisuuskasvatus nähdään jatkuvana prosessina, joka kehittyy yhteistyön, suunnitelmallisuuden ja arjen käytäntöjen kautta.

Varhaiskasvatuksen työntekijät ilmaisivat varhaiskasvatuksen ja palokunnan yhteistyön kehittämiseen liittyvissä vastauksissa (33) selkeää tarvetta kehittää yhteistyötä paikallisen palokunnan kanssa erityisesti lasten näkökulmasta konkreettisempaan ja säännöllisempään suuntaan. Vastaajat kuvasivat yhteistyön kehittämisen keinot pitkälti samansuuntaisina, vaikka osa koki nykyisen yhteistyön jo riittäväksi. Keskeisimpänä kehittämistoiveena nousi esiin palokunnan vierailut päiväkodeissa. Vastaajat toivoivat, että sopimuspelastaja voisi tulla

kertomaan turvallisuusasioista lapsille ikätasoisesti sekä esittelemään työtään ja kalustoaan. Erityisesti paloauton ja sammutusvälineiden näkeminen koettiin lapsia motivoivaksi ja oppimista tukevaksi, sillä konkreettiset kokemukset herättävät kiinnostusta ja tekevät paloturvallisuudesta vähemmän pelottavan ja helpommin lähestyttävän aiheen.

Palokunnan vierailu päiväkodilla niin, että lapset saisivat tutustua paloautoon ja palohenkilöstöön. Tämä saattaisi kyllä nytkin onnistua, kun joku vaan hoitaisi asiaa.

He voisivat tulla kertomaan asiasta lapsen tasoisesti.

Palokunta kävisi kerran vuodessa paloauton kanssa "kouluttamassa" lapsia.

info/opetuskäyntejä myös päiväkodissa, ei vain paloautovierailu

Toinen usein mainittu kehittämiskohde oli vierailut paloasemalle. Näitä pidettiin toimivana tapana tutustua palokunnan toimintaan silloin, kun ryhmän koko, lasten ikä ja turvallisuus sen mahdollistavat. Osa vastaajista toi kuitenkin esiin resurssien ja aikataulujen asettamat rajoitteet, minkä vuoksi vierailuja toivottiin toteutettavan joustavasti ja pienimuotoisesti. Useissa vastauksissa korostui säännöllisyyden merkitys. Yksittäisten tapahtumien sijaan toivottiin toistuvia, esimerkiksi vuosittaisia tai lyhyitä vierailuja, jotka olisivat osa varhaiskasvatuksen turvallisuuskasvatuksen suunnitelmallista kokonaisuutta. Lisäksi esitettiin toiveita siitä, että yhteistyö kattaisi kaikki varhaiskasvatuksen yksiköt tasapuolisesti.

Palolaitos sijaitsee aika päiväkotien vieressä. Olisi mahtavaa päästä sinne vierailulle ja tehdä pelottava asia "turvalliseksi"

Osa vastaajista nosti esiin myös työntekijöille suunnatun yhteistyön kehittämisen. Näihin kuuluivat koulutukset, tiedon jakaminen sekä palokunnan tuottama materiaali, jota voitaisiin hyödyntää turvallisuuskasvatuksessa arjessa. Myös kodin paloturvallisuuteen liittyvän tiedon välittäminen nähtiin tärkeänä osana yhteistyötä. Vaikka suurin osa vastaajista toivoi yhteistyön lisäämistä, osa koki nykyisen yhteistyön toimivaksi eikä nähnyt välitöntä kehittämistarvetta. Näissä vastauksissa korostuivat jo olemassa olevat vierailukäytännöt tai tiivis paikallinen yhteistyö.

säännölliset vierailut kaikkiin varhaiskasvatuksen yksiköihin, henkilöstön koulutukset

Vierailuja puolin ja toisin enemmän, ei tarvitse olla mikään suuri spehtaakkeli, vaan pienimuotoinenkin riittää, olisi hyvä, jos siitä tulisi lapsille tuttua puuhaa.

Palokunnille suunnatussa kyselyssä vastaajista (5) kaksi ehdotti varhaiskasvatuksen kanssa tehtävän yhteistyön kehittämiseksi poistumisharjoituksia ja vierailuja. Nämä kehittämissuositukset kohdistuisivat varhaiskasvatuksen yksikössä tapahtuviin toimintoihin. Kolme vastaajista joko ei osannut sanoa kehittämissuosituksia tai ei ollut vastannut kysymykseen.

Mahdolliset poistumisharjoitukset ym.

Palokunnan vierailut varhaiskasvatus yksikössä.

Yhteenvedon voidaan todeta, että vastaajat pitivät varhaiskasvatuksen ja palokunnan välistä yhteistyötä tärkeänä ja toivoivat sen perustuvan erityisesti konkreettisiin, lapsille elämyksellisiin kohtaamisiin. Palokunnan vierailut päiväkodeissa, paloasemavierailut sekä paloautoon ja kalustoon tutustuminen nähtiin tehokkaina keinoina lisätä lasten turvallisuustietoisuutta ja vähentää mahdollisia pelkoja. Yhteistyöltä toivottiin säännöllisyyttä, mutta samalla sen nähtiin voivan olla pienimuotoista ja palokunnan resurssit huomioon otettavaa. Vaikka osa vastaajista koki nykyisen yhteistyön riittäväksi, enemmistö näki tarpeen lisätä vuorovaikutusta ja käytännönläheistä turvallisuuskasvatusta osana varhaiskasvatuksen arkea.

5.3.3 Tietoisuus Kidisafe-hankkeesta

Varhaiskasvatuksen työntekijöiden vastauksista (35) käy ilmi, että tietoisuus Kidisafe-hankkeesta on vastaajien keskuudessa vähäistä. Suurin osa vastaajista ilmoitti, ettei tunne hanketta lainkaan tai tietää siitä vain nimen. Useat vastaukset olivat lyhyitä ja ilmaisivat tiedon puutetta esimerkiksi toteamuksilla ”en mitään”, ”en tiedä hankkeesta” tai ”en ole kuullutkaan”. Osa vastaajista kertoi kuulleensa hankkeesta, mutta ei osannut tarkemmin kuvata sen sisältöä tai tavoitteita. Näissä vastauksissa tieto jäi yleiselle tasolle, eikä hankkeen konkreettisia toimintamuotoja tai materiaaleja tunnettu. Muutamissa vastauksissa Kidisafe-hanke yhdistettiin yleisesti lasten turvallisuuskasvatukseen tai paloturvallisuuden

edistämiseen varhaiskasvatuksessa. Vain harvat vastaajat kuvasivat tuntevansa hankkeen sisältöä tarkemmin. Yksittäisissä vastauksissa mainittiin, että Kidisafe-hankkeen tavoitteena on parantaa varhaiskasvatuksen paloturvallisuutta ja turvallisuusviestinnän vaikuttavuutta, tai että hankkeen materiaaleja on hyödynnetty lasten kanssa. Lisäksi muutama vastaaja kertoi osallistuneensa Kidisafe-hankkeen järjestämiin ensiapu- ja alkusammutuskoulutuksiin. Joissakin vastauksissa tuotiin esiin myönteinen suhtautuminen hankkeeseen, vaikka sen sisältö ei ollut vastaajalle entuudestaan tuttu. Hanketta kuvattiin tarpeellisena ja ajatuksena kannatettavana, erityisesti lasten varhaisen turvallisuuskasvatuksen näkökulmasta.

En toistaiseksi mitään. Hankkeen nimen olen kuullut, mutta en muuta.

Hankkeella tavoitteena parantaa varhaiskasvatuksen paloturvallisuutta ja turvallisuusviestinnän vaikuttavuutta

Olen käyttänyt heidän materiaaleja lasten kanssa

En ole ehtinyt paremmin tutustumaan. Kuulostaa tosi hyvältä. Se minkä lapsena oppii sen vanhana taita.....

Palokunnan työntekijöiden vastauksista (5) käy ilmi, että tietoisuus Kidisafe-hankkeesta on vähäistä myös heidän keskuudessa. Suurin osa vastaajista ei tiennyt hankkeesta mitään. Kidisafe-hanke oli nimeltään tuttu vain yhdelle vastaajista.

Yhteenvedona voidaan todeta, että Kidisafe-hanke on sekä varhaiskasvatuksen että palokunnan työntekijöille joko täysin tuntematon tai vain nimeltä tuttu. Vain pieni osa varhaiskasvatuksen työntekijöistä on hyödyntänyt hankkeen materiaaleja tai osallistunut sen tarjoamiin koulutuksiin. Tulokset osoittavat, että hankkeen tunnettavuutta ja näkyvyyttä varhaiskasvatuksen kentällä ja palokunnissa olisi mahdollista ja tarpeellista lisätä.

6 Pohdinta ja johtopäätökset

Tässä tutkimuksessa tutkittiin paloturvallisuuden ja turvallisuusharjoitusten toteutumista varhaiskasvatuksessa. Tarkastelun kohteena olivat varhaiskasvatuksen työntekijöiden taitotasoa hätätilanteissa, erityisesti tulipalotilanteissa, mitä asioita varhaiskasvatuksen työntekijät pitävät tärkeinä paloturvallisuuteen liittyen, varhaiskasvatuksen ja palokunnan välinen yhteistyö sekä Kidisafe-hankkeen tunnettavuus. Tutkimus toi esiin sekä varhaiskasvatusyksiköiden ja työntekijöiden välisiä yhtäläisyyksiä että eroja taitotasossa, tärkeinä pidetyissä asioissa, kehittämissideoissa ja Kidisafe-hankkeen tunnettavuudessa. Palokunnan työntekijät toivat esille samoja toimivia yhteistyömuotoja kuin varhaiskasvatuksen työntekijätkin.

Varhaiskasvatuksen työntekijöiden paloturvallisuusosaaminen ja yksiköiden valmius toimia tulipalotilanteessa näyttävät pääosin olevan hyvällä tasolla. Lähes kaikki vastaajat olivat saaneet paloturvallisuuteen tai turvallisuusharjoituksiin liittyvää koulutusta, ja suurin osa tiesi käsisammuttimen sijainnin omassa yksikössään. Tämä viittaa siihen, että varhaiskasvatusyksiköissä on panostettu työntekijöiden perusvalmiuksiin ja turvallisuusosaamisen kehittämiseen (Opetushallitus, 2023). Korkea koulutuksen ja perusvalmiuksien taso heijastuu myös yksiköiden arvioituun valmiuteen tulipalotilanteessa (Opetushallitus, n.d.-c). Vaikka paloturvallisuusosaaminen on yleisesti hyvällä tasolla, kehittämistarpeita on edelleen. Erityisesti turvallisuusharjoitusten yhdenmukaisuus, niiden säännöllinen toteuttaminen sekä henkilöstön tietoisuus yksikön käytännöistä vaativat huomiota.

Lasten kanssa toteutettujen turvallisuustoimintojen tarkastelu osoittaa, että paloturvallisuuskasvatus toteutuu varhaiskasvatuksessa monipuolisesti. Turvallisuusharjoitukset olivat yleisin toimintamuoto, mutta myös turvallisuuskasvatus, palokuntavierailut sekä paloaiheiset leikit ja opetustuokiot olivat käytössä useissa yksiköissä. Tämä tukee käsitystä siitä, että turvallisuuskasvatus ei rajoitu yksittäisiin harjoituksiin, vaan sitä integroidaan osaksi varhaiskasvatuksen arkea. Lisäksi näiden toimintamallien kehittämisessä voidaan hyödyntää jo olemassa olevia hyviä käytäntöjä ja levittää niitä laajemmin eri yksiköihin. Tutkimus antaa viitteitä siitä, että paloturvallisuutta käsitellään monipuolisesti, mutta toiminnan systemaattisuutta ja yhtenäisyyttä voidaan edelleen vahvistaa. Tutkimuksen tulokset tukevat aiempia havaintoja siitä, että turvallisuustaitoja

opitaan parhaiten konkreettisen toiminnan ja toistuvien harjoitusten kautta (Saltmarsh, 2010; Walker, 2004). Lasten kanssa toteutetut poistumisharjoitukset, paloaiheiset leikit, keskustelut ja vierailut paloasemille edustavat osallistavaa ja ikätasoista turvallisuuskasvatusta, jonka on todettu olevan tehokasta. Erityisesti FEMA:n tutkimus (Walker, 2004) korostaa säännöllisten ja osallistavien harjoitusten merkitystä lasten kyvyille toimia hätätilanteissa. Tässä tutkimuksessa nousi kuitenkin esiin, että harjoitusten toteutustiheys vaihtelee merkittävästi yksiköiden välillä. Tämä viittaa siihen, että turvallisuuskasvatuksen käytännöt eivät ole kaikilta osin yhdenmukaisia, vaikka periaatteellinen sitoutuminen turvallisuuteen on vahvaa.

Varhaiskasvatuksen ja palokunnan välinen yhteistyö näyttäytyi tulosten perusteella tärkeänä mutta rakenteellisesti hajanaisena. Yhteistyö toteutui pääasiassa alkusammutuskoulutusten, poistumisharjoitusten ja vierailujen muodossa, mutta sen säännöllisyys riippui pitkälti paikallisista resursseista ja yksittäisten työntekijöiden aktiivisuudesta. Tämä havainto on linjassa aiemman tutkimuksen kanssa, jossa turvallisuuskasvatuksen on todettu kytkeytyvän laajempiin yhteiskunnallisiin ja organisatorisiin rakenteisiin (Saltmarsh, 2010). Siellä, missä yhteistyö oli tiivistä, sen koettiin tukevan merkittävästi sekä lasten oppimista että työntekijöiden osaamista. Toisaalta osassa yksiköistä yhteistyötä ei ollut lainkaan, mikä asettaa lapset ja työntekijät eriarvoiseen asemaan turvallisuuskasvatuksen toteutumisen suhteen.

Varhaiskasvatuksen työntekijät esittivät useita kehittämissuhteita turvallisuuskasvatuksen vahvistamiseksi, joista keskeisimpinä nousivat esiin harjoitusten säännöllisyyden ja monipuolisuuden lisääminen sekä turvallisuuden vahvempi integrointi osaksi arkea. Erityisesti rakennuksesta poistumista koskevien harjoitusten toivottiin olevan nykyistä useammin toistuvia, mikä tukee aiempia tutkimustuloksia säännöllisten ja osallistavien harjoitusten merkityksestä lasten turvallisuustaitojen kehittymiselle (Saltmarsh, 2010; Walker, 2004). Myös Opetushallituksen (2023; n.d.-c) linjaukset korostavat turvallisuusharjoitusten suunnitelmallisuutta ja yhtenäisiä käytäntöjä varhaiskasvatuksessa. Lisäksi varhaiskasvatuksen työntekijät painottivat turvallisuuskasvatuksen arkipäiväistä toteutusta leikkien, kirjojen ja keskustelujen avulla, mikä tukee käsitystä turvallisuuskasvatuksesta osana pedagogista toimintaa (Opetushallitus, 2023). Tämä vastaa myös Saltmarshin (2010) näkemystä siitä, että turvallisuustaidot rakentuvat parhaiten osana lasten jokapäiväistä toimintaympäristöä. Kehittämissuhteet osoittavat, että työntekijät ovat sitoutuneet turvallisuuskasvatuksen kehittämiseen ja tunnistavat sen merkityksen osana

varhaiskasvatuksen perustehtävää. Tulokset tukevat näkemystä, jonka mukaan paloturvallisuus rakentuu jatkuvana prosessina koulutuksen, harjoittelun, yhteistyön ja arjen pedagogiikan varaan (Opetushallitus, 2023; Saltmarsh, 2010). Turvallisuuskasvatuksen vahvistaminen edellyttää siten sekä yksittäisten työntekijöiden aktiivisuutta että organisaation tarjoamaa rakenteellista tukea.

Erityisen merkittävä tutkimustulos oli Kidisafe-hankkeen vähäinen tunnettavuus sekä varhaiskasvatuksen että palokunnan työntekijöiden keskuudessa. Tämä on huomionarvoista, sillä Kidisafe-hanke on kehitetty juuri vastaamaan varhaiskasvatuksen turvallisuuskasvatuksen tarpeisiin tarjoamalla maksuttomia ja helposti hyödynnettäviä materiaaleja (Kidisafe, 2022). Tulokset viittaavat siihen, että hankkeen viestintä ja juurtuminen varhaiskasvatuksen arkeen eivät ole vielä riittäviä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (Opetushallitus, 2023) korostaa lapsen kokonaisvaltaista turvallisuutta sekä turvallisuuskasvatuksen merkitystä osana pedagogista toimintaa. Tässä tutkimuksessa saadut tulokset tukevat käsitystä siitä, että paloturvallisuus nähdään varhaiskasvatuksessa osana tätä kokonaisuutta ja että työntekijät tiedostavat vastuunsa lasten turvallisuudesta, mutta turvallisuusviestintää tulisi kehittää ja turvallisuuteen liittyvien materiaalien tulisi olla helposti saavutettavissa (ks. Rautiainen, 2022). Työntekijöiden kokema hyvä valmius toimia tulipalotilanteessa heijastaa myös lainsäädännön ja ohjeistusten, kuten pelastuslain ja Opetushallituksen (n.d.-c) turvallisuusohjeiden, jalkautumista käytännön tasolle.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys perustuu ajankohtaisiin ja tutkimusaiheen kannalta keskeisiin tiedeperustaisiin lähteisiin sekä varhaiskasvatusta ja turvallisuutta ohjaaviin asiakirjoihin. Teoreettinen viitekehys muodostaa selkeän perustan tutkimukselle ja tukee tutkimuskysymysten asettelua. Paloturvallisuutta varhaiskasvatuksen kontekstissa käsittelevää tutkimusta on saatavilla verraten vähän, mikä rajoittaa tulosten vertailtavuutta aiempaan tutkimukseen. Tutkimuskysymykset ohjasivat aineistonkeruuta ja analyysia johdonmukaisesti, mikä lisää tutkimuksen sisäistä luotettavuutta. Tutkimuskysymykset olivat kuitenkin laajoja, mikä saattoi osaltaan vaikuttaa siihen, että ilmiötä tarkasteltiin yleisellä tasolla eikä yksityiskohtaisemmin esimerkiksi yksittäisten toimintatapojen näkökulmasta.

Aineiston hankkimisen ja aineiston koon osalta tutkimuksen vahvuutena oli kyselylomakkeen avulla saavutettu mahdollisuus tavoittaa useita varhaiskasvatuksen ammattilaisia eri yksiköistä. Kyselymenetelmä soveltui hyvin tutkimuksen tavoitteisiin ja mahdollisti

määrällisen tarkastelun. Toisaalta varhaiskasvatuksen työntekijöiden itsearviointi voi sisältää sosiaalisen suotavuuden vinoumaa. Työntekijät saattavat arvioida omaa osaamistaan ja yksikkönsä valmiutta todellista myönteisemmin, erityisesti turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Palokunnan työntekijöiden vastaajamäärä jäi pieneksi, mikä selittyy palokuntayksikköjen vähäisemmällä määrällä kunnassa verrattuna varhaiskasvatusyksikköjen määrään. Aineiston analyysi toteutettiin systemaattisesti sekä määrällisesti että laadullisesti molempien vastaajaryhmien osalta. Analyysin vahvuutena voidaan pitää sitä, että eri kysymysten vastaukset täydensivät toisiaan ja muodostivat johdonmukaisen kokonaisuuden. Kyselyaineisto ei mahdollistanut syvällistä ymmärrystä varhaiskasvatuksen ja palokunnan työntekijöiden toiminnasta tai kokemusten taustalla olevista syistä kuten esimerkiksi aineiston hankkiminen haastattelemalla. Tulosten luotettavuuden kannalta keskeistä on se, että tulokset ovat sisällöllisesti johdonmukaisia ja linjassa aiemman tutkimustiedon ja varhaiskasvatusta ohjaavien asiakirjojen kanssa. Tulosten tulkinnassa on kuitenkin huomioitava aineiston rajallisuus, jonka vuoksi tulokset ole yleistettävissä kaikkiin varhaiskasvatusyksiköihin tai palokuntiin.

Eettisestä näkökulmasta tutkimus toteutettiin hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen (TENK, 2023). Varhaiskasvatuksen ja palokuntien työntekijöiden osallistuminen oli vapaaehtoista, ja heidän anonymiteettinsa turvattiin koko tutkimusprosessin ajan. Aineistoa käsiteltiin luottamuksellisesti, eikä yksittäisiä vastaajia tai yksiköitä ole mahdollista tunnistaa tutkimuksen tuloksista. Lisäksi tutkimus edistää kestävästä kehitystä lisäämällä osallistujien tietoisuutta turvallisuuskasvatuksen merkityksestä ja Kidisafe-hankkeen tarjoamista tukimateriaaleista (Kidisafe, 2022). Kidisafe-hankkeen tavoitteena on tukea varhaiskasvatuksen turvallisuustyötä tarjoamalla maksuttomia ja helposti saavutettavia materiaaleja, jotka edistävät pitkäjänteistä ja ennaltaehkäisevää turvallisuuskasvatusta. Tutkimuksen kautta varhaiskasvatuksen ja palokuntien työntekijät saivat ajantasaista tietoa näistä materiaaleista sekä turvallisuuskasvatuksen kehittämismahdollisuuksista, mikä tukee turvallisuustyön jatkuvuutta ja vahvistaa varhaiskasvatuksen pedagogista turvallisuutta (Opetushallitus, 2023). Turvallisuusosaamisen vahvistaminen edistää sosiaalista kestävyyttä tukemalla lasten ja työntekijöiden hyvinvointia sekä ehkäisemällä onnettomuuksia pitkällä aikavälillä (Hurme & Kyllönen, 2014; Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2023).

Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen paloturvallisuuden ja turvallisuuskasvatuksen kehittämisessä. Tulokset tarjoavat ajantasaista tietoa

varhaiskasvatuksen työntekijöiden paloturvallisuusosaamisesta sekä turvallisuusharjoitusten ja viranomaisyhteistyön toteutumisesta, ja niitä voidaan käyttää apuna varhaiskasvatuksen yksiköiden omassa toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä. Tutkimus nostaa esiin runsaasti erilaisia tapoja toteuttaa paloturvallisuutta varhaiskasvatuksessa ja myös kehittämiskohteita, kuten turvallisuusharjoitusten säännöllisyyden, palokuntayhteistyön rakenteet sekä tukimateriaalien tunnettavuuden, joiden huomioiminen voi edistää turvallisuuskasvatuksen laajempaa ja yhdenmukaisempaa toteutumista. Lisäksi tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää työntekijöiden koulutuksen suunnittelussa sekä Kidisafe-hankkeen kaltaisten turvallisuuskasvatusmateriaalien kehittämisessä ja jalkauttamisessa varhaiskasvatuksen arkeen.

Jatkotutkimuksen kannalta olisi perusteltua tarkastella varhaiskasvatuksen paloturvallisuusosaamista myös havainnoinnin ja käytännön harjoitusten kautta. Näin itsearviointiin perustuvaa tietoa voitaisiin täydentää havainnoilla todellisesta toiminnasta hätätilanteissa. Lisäksi lasten näkökulma paloturvallisuuskasvatukseen ansaitsisi tarkempaa tutkimusta. Lasten kokemukset, ymmärrys ja tunteet turvallisuusharjoituksiin liittyen voisivat tarjota arvokasta tietoa siitä, miten turvallisuuskasvatus vaikuttaa lasten turvallisuuden tunteeseen ja toimintavalmiuksiin hätätilanteessa. Myös varhaiskasvatuksen ja palokunnan yhteistyötä olisi hyödyllistä tutkia laajemmalla alueellisella otannalla, jotta voitaisiin tunnistaa hyväksi koettuja toimivia käytäntöjä ja myös yhteistyön esteitä eri puolilla Suomea. Jatkotutkimus voisi kohdistua myös erityisesti Kidisafe-hankkeen varhaiskasvatukseen juurtumiseen ja sen vaikuttavuuden systemaattiseen arviointiin.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että varhaiskasvatuksen paloturvallisuus ja turvallisuuskasvatus ovat pääosin hyvällä tasolla ja työntekijät suhtautuvat niihin vastuullisesti. Turvallisuuskasvatus toteutuu monipuolisesti osana arkea, ja sen merkitys lasten hyvinvoinnille tunnustetaan. Samalla tutkimus osoittaa, että turvallisuuskasvatuksen yhdenmukaisuudessa, yhteistyörakenteissa ja tukimateriaalien tunnettavuudessa on kehittämisen varaa. Paloturvallisuus ei ole yksittäinen toimenpide, vaan jatkuva prosessi, joka rakentuu koulutuksen, harjoittelun, yhteistyön ja arjen pedagogiikan varaan. Kun turvallisuuskasvatus nähdään yhteisenä vastuuna ja sitä tuetaan rakenteellisesti, voidaan varhaiskasvatuksessa entistä paremmin turvata lasten ja työntekijöiden hyvinvointi sekä vahvistaa lasten turvallisuustaitoja jo varhaislapsuudessa.

Lähteet

Hirvonen, S. (22.1.2025). Vantaalla paloi uutenavuotena iso päiväkoti. *Yle*. (Luettu 4.9.2025)
<https://yle.fi/a/74-20138672>

Hurme, K., & Kyllönen, T. (2014). *Turvassa! : vahvista lapsen turvallisuuden tunnetta ja varaudu vaaratilanteisiin*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kananen, J. (2011). *Kvantti : kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Kauppinen, A., Alakoski R., & Anttila, M. (12.4.2024). Poliisi tutkii purettavaksi määrätyn päiväkodin syytymissyytä. *Turun Sanomat*. (Luettu 4.9.2025)
<https://www.ts.fi/uutiset/6298213>

Kidisafe. (2022). *Turvallisuutta - varhaiskasvatukseen*. (Luettu 4.9.2025)
<https://sites.utu.fi/kidisafe/>

Kohonen, I., Kuula-Luumi, A., & Spoof, S. (3/2019) *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa*. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta (Luettu 17.11.2025)
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

Kossila, E. (10.6.2024). Hiiret aiheuttivat salossa päiväkodin tuhon tulipalon. *Yle*. (Luettu 4.9.2025) <https://yle.fi/a/74-20093126>

Opetushallitus. (2023). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022*. Turenki: Hansaprint Oy. <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-2022>

Opetushallitus. (n.d.-a). *Malli turvallisuuskansiosta*. (Luettu 26.9.2025)
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/malli-turvallisuuskansiosta>

Opetushallitus. (n.d.-b). *Pedagoginen turvallisuus*. (Luettu 26.9.2025)
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pedagoginen-turvallisuus>

Opetushallitus. (n.d.-c). *Pelastusturvallisuuteen liittyvät suunnitelmat*. (Luettu 26.9.2025)
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pelastusturvallisuuteen-liittyvat-suunnitelmat>

Rautiainen, T. (2022). *Riskiperustaisen ja toimijälhtöisen pelastussuunnitelman laatiminen varhaiskasvatussyksikköön*. Rauma: Turun yliopisto.
<https://www.utupub.fi/handle/10024/153815>

Saltmarsh, S. (2010). Lessons in Safety: Cultural politics and safety education in a multiracial, multiethnic early childhood education setting. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 11(3), 288-298. <https://journals.sagepub.com/doi/10.2304/ciec.2010.11.3.288>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2023). *paloturvallisuus*. (Luettu 7.10.2025)
<https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/tapaturmien-ehkaisy/lasten-ja-nuorten-tapaturmat/paloturvallisuus>

Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: kustannusosakeyhtiö Tammi.

Walker, B. (2004). *Keeping Kids Safe: Is Preschool Fire Safety Education Effective?* LaGrande, Georgia: LaGrange Fire Department.
<https://apps.usfa.fema.gov/pdf/efop/efo37578.pdf>

Ympäristöministeriö. (2017). *Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta*. (Luettu 7.10.2025) <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2017/848>

Ympäristöministeriö. (n.d.) *Lainsäädäntö*. (Luettu 7.10.2025)
<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto>

Liitteet

Liite 1 Tiedote tutkittavalle ja suostumuslomake

Tutkittavan tiedote

Tutkimus on tieteellinen tutkimus, jolla ei ole taloudellisia tavoitteita. Se tarkastelee paloturvallisuuden ja turvallisuusharjoitusten toteutumista varhaiskasvatuksessa. Tutkimuksessa tutkittavalta kysytään kysymyksiä paloturvallisuuteen, turvallisuusharjoituksiin ja Kidisafe-hankkeeseen liittyen. Tutkimus on täysin turvallinen sekä vastaaminen anonyymiä.

Itse kyselyn vastaaminen kestää n. 10 min. Tutkimukseen valitaan Varsinais-Suomen palokuntia sekä varhaiskasvatustyksiköitä. Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Tutkittavalla on oikeus keskeyttää tutkimus sen missä vaiheessa tahansa ilman, että hänelle koituu tästä mitään seuraamuksia. Tutkittavilla on oikeus saada lisätietoa tutkimuksesta tutkimuksen missä vaiheessa tahansa.

Tutkimuksesta ei makseta korvausta tutkimukseen osallistujille. Tutkimustiedot pidetään luottamuksellisina ja anonyymina. Kerätyt henkilöön liittyvät tiedot eivät mahdollista yksittäisen tutkittavan identifiointia. Tutkimustiedoista muodostunut aineisto tuhoetaan kandidaatintutkielman valmistuttua. Tutkimuksen tuloksia julkaiseville tahoille samoin kuin muille mahdollisille valvontaviranomaisille annetaan myös oikeus saada tietoja tutkittavien tutkimustiedoista tutkimusmenetelmien varmistamiseksi loukkaamatta kuitenkaan tutkittavien yksityisyyden suoja. Aineistosta saadut / analysoidut tulokset tullaan julkaisemaan kandidaatintutkielmassa.

Lisätiedot liittyen tutkimukseen, tutkittavien oikeuksiin tai mahdollisiin tutkimuksista johtuneisiin haittoihin: Marika Runola, maruno@utu.fi

Tutkimuksella ei ole erillistä rahoitusta eikä siihen liity eturistiriitoja. Tutkija työskentelee opiskelijana Turun yliopistossa.

SUOSTUMUS TUTKIMUKSEEN

Paloturvallisuuden ja turvallisuusharjoitusten toteutuminen varhaiskasvatuksessa

Minua on pyydetty osallistumaan *Paloturvallisuuden ja turvallisuusharjoitusten toteutuminen varhaiskasvatuksessa* ei-lääketieteelliseen tutkimukseen.

Olen saanut, lukenut ja ymmärtänyt tutkimuksesta kertovan tiedotteen (*versio 1.0*). Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta (*Paloturvallisuuden ja turvallisuusharjoitusten toteutuminen varhaiskasvatuksessa*) ja sen yhteydessä suoritettavasta tietojen keräämisestä ja käsittelystä. Tiedotteen sisältö on toimitettu minulle sähköisesti. Tiedot välitti esihenkilöiden kautta Marika Runola ___ / ___ / 20 ___. Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen.

Minulle kerrotaan, mitä tietoa minusta hankitaan. Annan luvan itseäni koskevien, tutkimuksen kannalta tarpeellisten tietojen keräämisen Marika Runolan tutkimusrekisteriin.

Kaikki minusta tutkimuksen aikana kerättävät tiedot käsitellään luottamuksellisina. Tutkimuksessa kerättyjen tietojen ei voida kohtuudella katsoa mahdollistavani tutkittavien henkilöllisyyksien selvittämistä.

Ymmärrän, että osallistumiseni tähän tutkimukseen on täysin vapaaehtoista. Minulla on oikeus milloin tahansa tutkimuksen aikana ja syytä ilmoittamatta keskeyttää tutkimukseen osallistuminen. Tutkimuksesta kieltäytyminen tai sen keskeyttäminen ei aiheuta kannaltani mitään seuraamuksia. Olen tietoinen siitä, että minusta keskeyttämiseeni mennessä kerättyjä tietoja käytetään osana tutkimusaineistoa.

Haluan osallistua kyselyyn

- kyllä: avaa linkki ja vastaa kysymyksiin
- en: sulje ikkuna

Liite 2 Varhaiskasvatuksen työntekijöiden kysely

1. Oletko saanut koulutusta, joka liittyy paloturvallisuuteen tai turvallisuusharjoituksiin?
  - a. Kyllä
  - b. En
2. Tiedätkö, missä lähin käsisammutin sijaitsee yksikössäsi?
  - a. Kyllä
  - b. En
3. Kuinka usein yksikössäsi järjestetään turvallisuusharjoituksia lasten kanssa?
  - a. Vähintään kaksi kertaa vuodessa
  - b. Kerran vuodessa
  - c. Harvemmin
  - d. Ei koskaan
  - e. En tiedä
4. Miten arvioisit yksikkönne valmiutta toimia tulipalotilanteessa asteikolla 1-5, jossa 1 erittäin huono ja 5 erittäin hyvä?
5. Millaisia turvallisuuteen liittyviä toimintamalleja olette käyneet läpi lasten kanssa? (voi valita useamman)
  - a. Turvallisuuskasvatus
  - b. Turvallisuusharjoitukset
  - c. Vierailut palokunnassa / pelastajan vierailu
  - d. Paloaiheiset leikit / opetustuokiot
  - e. En ole varma
  - f. Jokin muu (avoin vastaus)
6. Koetko, että sinulla on riittävät tiedot ja taidot toimia palotilanteessa lasten kanssa?
  - a. Kyllä
  - b. Osittain
  - c. En
  - d. En osaa sanoa
7. Mitkä tekijät koet tärkeimmiksi lasten paloturvallisuuden kannalta arjessa? (avoin kysymys)
8. Miten haluaisit kehittää turvallisuuskasvatusta yksikössäsi? (avoin kysymys)
9. Kerro millaista yhteistyötä olet tehnyt palokunnan kanssa liittyen varhaiskasvatuksen turvallisuuteen? (avoin kysymys)

10. Miten haluaisit kehittää yhteistyötä paikallisen palokunnan kanssa turvallisuuskasvatuksessa? (avoin kysymys)

11. Mitä tiedät Kidisafe-hankkeesta? (avoin kysymys)

Liite 3 Palokuntien työntekijöiden kysely

1. Oletko osallistunut paloturvallisuusopastukseen varhaiskasvatuksen yksikössä?
  - a. Kyllä
  - b. En
  - c. En muista

2. Miten usein palokuntanne tekee turvallisuuskäyntejä varhaiskasvatukseen? (esim. opetukset, harjoitukset, tarkastukset)
  - a. Useita kertoja vuodessa
  - b. Kerran vuodessa
  - c. Harvemmin
  - d. Ei koskaan / ei tietoa

3. Kerro millaista yhteistyötä olet tehnyt varhaiskasvatuksen kanssa liittyen varhaiskasvatuksen turvallisuuteen? (avoin kysymys)

4. Millaisia kokemuksia sinulla on yhteistyöstä varhaiskasvatuksen kanssa paloturvallisuuteen liittyen? (avoin kysymys)

5. Miten yhteistyötä varhaiskasvatusyksiköiden kanssa voisi kehittää edelleen? (avoin kysymys)

6. Mitä tiedät Kidisafe-hankkeesta? (avoin kysymys)

Liite 4 Tietosuojailmoitus

1. Rekisterin nimi	Paloturvallisuuden ja turvallisuusharjoitusten toteutuminen varhaiskasvatuksessa
2. Rekisterinpitäjä	Marika Runola, 040 8614791, marika.a.runola@utu.fi
3. Vastuuhenkilön yhteystiedot	Marika Runola, 040 8614791, marika.a.runola@utu.fi
4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot	Marika Runola, 040 8614791, marika.a.runola@utu.fi
5. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste	Tutkimuksessa kerätään kyselyitä, joissa kysytään Varsinais-Suomen varhaiskasvatuksen henkilöstöltä sekä Varsinais-Suomen palokuntien jäsenistöltä paloturvallisuuteen ja turvallisuusharjoitusten toteutumista varhaiskasvatuksessa. Sähköpostiosoitteita käytetään kyselylinkin lähettämiseen. Kyselyt kohdistetaan sekä varhaiskasvatukseen että palokunnan toimintaan. Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on ☒ käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta) ☐ rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta) ☐ muu mikä _____
6. Käsiteltävät henkilötietoryhmät	Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia tietoja: Kysely tehdään webropol-kyselynä marras-joulukuussa. Kyselyn tiedot käsitellään tilastollisesti käyttäen webropol-kyselyn raportointia. Varhaiskasvatuksen henkilöstölle esitettävät kysymykset 1–7 vastataan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen (Millainen taitotaso varhaiskasvatuksessa on liittyen hätätilanteisiin, varsinkin tulipalotilanteissa): 1. Oletko saanut koulutusta, joka liittyy paloturvallisuuteen tai turvallisuusharjoituksiin? 2. Tiedätkö, missä lähin käsisammutin sijaitsee yksikössäsi? 3. Kuinka usein yksikössäne järjestetään turvallisuusharjoituksia lasten kanssa? 4. Miten arvioisit yksikköenne valmiutta toimia tulipalotilanteessa? 5. Millaisia turvallisuuteen liittyviä toimintamalleja olette käyneet läpi lasten kanssa? 6. Koetko, että sinulla on riittävät tiedot ja taidot toimia palotilanteessa lasten kanssa? 7. Mitkä tekijät koet tärkeimmiksi lasten paloturvallisuuden kannalta arjessa? Kysymykset 8–11 vastaavat toiseen tutkimuskysymykseen (a. Millaisia yhteistyön muotoja varhaiskasvatuksen ja palokunnan välillä on; b. Miten varhaiskasvatuksen ja palokunnan työntekijät haluavat kehittää yhteistyötä; c. Mitä varhaiskasvatuksen ja palokunnan työntekijät tietävät Kidisafe-hankkeesta)8. Miten haluaisit kehittää turvallisuuskasvatusta yksikössäsi? 9. Millaista yhteistyötä olet tehnyt palokunnan kanssa liittyen varhaiskasvatuksen turvallisuuteen? 10. Miten haluaisit kehittää yhteistyötä paikallisen palokunnan kanssa

	turvallisuuskasvatuksessa? 11. Mitä tiedät Kidisafe-hankkeesta? Kyselyssä kerätään seuraavat tiedot palokunnan työntekijöille osoitetuista kysymykset 1–6 vastaavat toiseen tutkimuskysymykseen (a. Millaisia yhteistyön muotoja varhaiskasvatuksen ja palokunnan välillä on; b. Miten varhaiskasvatuksen ja palokunnan työntekijät haluavat kehittää yhteistyötä; c. Mitä varhaiskasvatuksen ja palokunnan työntekijät tietävät Kidisafe-hankkeesta): 1. Oletko osallistunut paloturvallisuusopastukseen varhaiskasvatuksen yksikössä? 2. Miten usein palokuntanne tekee turvallisuuskäyntejä varhaiskasvatukseen? 3. Millaista yhteistyötä olet tehnyt varhaiskasvatuksen kanssa liittyen varhaiskasvatuksen turvallisuuteen? 4. Millaisia kokemuksia sinulla on yhteistyöstä varhaiskasvatushenkilöstön kanssa paloturvallisuuteen liittyen? 5. Miten yhteistyötä varhaiskasvatusyksiköiden kanssa voisi kehittää edelleen? 6. Mitä tiedät Kidisafe-hankkeesta?
7. Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät.	Tietoja ei siirretä eikä luovuteta tutkijan ulkopuolelle.
8. Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin	Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.
9. Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit	Kyselyn tiedot säilytetään webropol-alustalla.
10. Rekisteröidyn oikeudet	Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää käsittelyn tai vaikeuttaa sitä suuresti. Poisto-oikeuden toteuttamista arvioidaan tapauskohtaisesti. Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle.
11. Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu	Henkilötiedot kerätään kyselyssä.
12. Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta	Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloinnin tekemiseen.